

● *Marktaandeel gecertificeerd hout meer dan verdubbeld*

In 2008 was 33,8% van het totale in Nederland verbruikte volume hout en plaatmateriaal voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Meer dan negentig procent van dit volume voldoet aan de inkoopcriteria van de Nederlandse overheid. Het marktaandeel is een flinke toename ten opzichte van 2005, toen dit aandeel 13,3% bedroeg. Dit blijkt uit de resultaten van een studie die Probos in opdracht van de Ministeries van VROM en LNV in 2009 heeft uitgevoerd.

Marktaandeel gecertificeerd hout meer dan verdubbeld

Overheidsdoelstelling

De Nederlandse overheid heeft de doelstelling geformuleerd dat in 2011 50% van al het hout op de Nederlandse markt aantoonbaar duurzaam geproduceerd moet zijn. Om te toetsen in hoeverre deze doelstelling wordt gehaald, heeft Probos in 2009 het aandeel duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt in beeld gebracht voor het jaar 2008. Deze studie is een vervolg op de in 2006 uitgevoerde studie, zodat het mogelijk is de ontwikkeling van het marktaandeel in de tijd weer te geven.

Binnen deze studies is de bronbenadering gehanteerd om het marktaandeel te bepalen. De volumes gecertificeerd hout zijn in beeld gebracht op het moment dat ze voor het eerst op de Nederlandse markt komen. Daarvoor zijn de Nederlandse rondhoutverwerkers en producenten van papier en/of karton en de Nederlandse hout- en papier importeurs benaderd. Het gepresenteerde marktaandeel zegt dus niets over het volume gecertificeerde producten dat bij de eindgebruiker terecht komt.

Duurzaam geproduceerd hout

Duurzaam geproduceerd hout is in deze studie gedefinieerd als: hout dat afkomstig is uit bos dat is gecertificeerd volgens een certificeringssysteem dat getoetst is door de Toetsingscommissie Inkoop Hout (TPAC) en voldoet aan de

criteria in de TPAS (Timber Procurement Assessment System). Ten tijde van de monitoring voldoen de certificeringssystemen FSC Internationaal, PEFC België, PEFC Finland, PEFC Duitsland en PEFC Zweden aan de criteria. In de monitoring zijn ook de nog niet getoetste PEFC landensystemen meegenomen, omdat er op korte termijn nog meer systemen worden getoetst. De volgende systemen, die met een eigen label op de markt kunnen komen, zijn meegenomen als aantoonbaar duurzaam: FSC, PEFC, CSA en SFI. Er is gevraagd naar het land van herkomst van het hout om onderscheid tussen PEFC landensystemen mogelijk te maken.

Gecertificeerd hout in 2008

In totaal is er in 2008 een volume van bijna 2,2 miljoen m³ rondhoutequivalenten (rhe) met een certificaat voor duurzaam bosbeheer op de Nederlandse markt gebracht. Dit is 33,8% van het totale Nederlandse verbruik van gezaagd hout en plaatmateriaal (tabel 1). Daarmee is het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt meer dan verdubbeld ten opzichte van 2005, toen dit marktaandeel nog 13,3% bedroeg. 92% van het volume aantoonbaar duurzaam geproduceerd gezaagd hout en plaatmateriaal op de Nederlandse markt, voldoet aan de inkoopcriteria van de Nederlandse overheid.

Veel naaldhout met certificaat

Er zit veel variatie in de aandelen aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout per productgroep (figuur 1). Binnen de productgroep gezaagd naaldhout is in 2008 bijvoorbeeld 46% van het marktvolume voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Dit aandeel is binnen de productgroep gezaagd tropisch hardhout met 15,5% een stuk lager. Het is niet verrassend dat het aandeel gecertificeerd hout binnen het gezaagd naaldhout bijna drie keer zo hoog ligt. Dit naaldhout is afkomstig uit landen waar 60% tot 97% van de bossen gecertificeerd zijn, terwijl het areaal tropisch bos dat is gecertificeerd daarbij nog ver achterblijft. De toename van het areaal FSC gecertificeerd tropisch bos in met name het Congo-bekken in Afrika, vanaf 2005, is wel duidelijk terug te zien in de ontwikkeling van het aandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd gezaagd tropisch hout. Dit aandeel is sinds 2005 namelijk bijna verdubbeld.

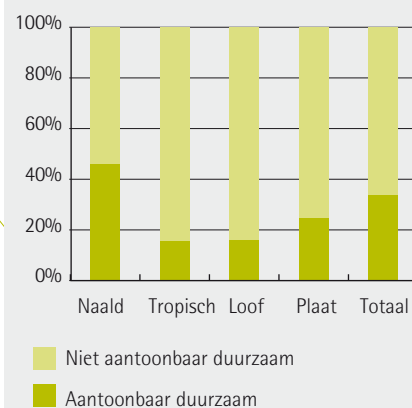
Tabel 1 Het totaal volume gecertificeerd gezaagd hout en plaatmaterialen dat in 2008 en 2005 op de Nederlandse markt is gekomen (in m³ rhe)

	FSC	PEFC	CSA	SFI	Totaal	In %
Totaal					6.442.865	
Totale markt 2008*						
Met certificaat 2008	747.870	1.423.674	2.831	5.254	2.179.629	33,8%
Met certificaat 2005	588.810	247.609	0	0	843.727	13,3%

* De cijfers voor de "totale markt" zijn gebaseerd op de jaarlijkse Probos/CBS productie- en handelsstatistieken voor hout- en papierproducten. Houtproducten, zoals deuren, ramen en (tuin)meubelen, zijn niet in de cijfers voor de totale markt verwerkt.

Figuur 1

De verhouding tussen het volume aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout per productgroep en het totale Nederlandse houtverbruik in 2008

De certificaten

Het effect van de distributie van de gecertificeerde bosarealen vertaald zich ook in de marktaandeelen van FSC en PEFC. Als gevolg van het veel grotere areaal PEFC gecertificeerd bos in de gematigde (naaldhout) zone, heeft PEFC een bijna twee keer zo groot marktaandeel als FSC. Het marktaandeel voor PEFC bedraagt volgens deze studie 22,1% en dat van FSC 11,6% (tabel 2). Daarmee is 66% van het aantoonbaar geproduceerde gezaagd hout en plaatmateriaal op de Nederlandse markt voorzien van een PEFC certificaat en 34% met een FSC certificaat. In 2005 bedroegen de marktaandeelen PEFC en FSC respectievelijk 3,9% en 9,3%. De sterke stijging bij PEFC is vooral te verklaren door het feit dat het gezaagde naaldhout in 2008 met PEFC certificaat is ingekocht, terwijl dit in 2005 nog niet of nauwelijks het geval was.

Tabel 2
Marktaandeelen per certificeringssysteem

	Met certificaat
FSC	11,6%
PEFC	22,1%
CSA	0,0%
SFI	0,1%
Totaal	33,8%

Aandelen in de bouw en GWW

Dit jaar is het duurzaam inkoopbeleid van de overheid van start gegaan. Dit betekent bijvoorbeeld voor de rijksoverheid dat duurzaamheid als zwaarwegend criterium moet worden meegenomen bij 100% van de inkoop. De overheid heeft via haar inkoopbeleid vooral invloed op de bouw en dan met name op de Grond-, weg- en waterbouw (GWW). Daarom is het aandeel duurzaam

geproduceerd hout binnen deze twee sectoren in beeld gebracht. In Nederland gaat 74% van het gecertificeerde gezaagd hout en plaatmateriaal naar de bouw en GWW. Probos schat in dat er in 2008 ongeveer 3 miljoen m³ rhy gezaagd hout en plaatmateriaal door de bouw en GWW is verwerkt. Van dit volume is 51%, aan het begin van het bouwproces, voorzien van een certificaat. Binnen het volume dat door de GWW wordt verwerkt (ca. 250.000 m³ voornamelijk tropisch hardhout), is 28% voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Vooral op het gebied van tropisch en gematigd loofhout en plaatmateriaal zijn nog grote stappen te zetten: respectievelijk 24% en 36% van het door de bouw en GWW verwerkte volume uit deze productgroepen is gecertificeerd (tabel 3). 80% van het naaldhout dat naar de bouw gaat was in 2008, in het begin van het bouwproces, voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer.

Aantoonbaar legaal

De discussie rondom illegale houtkap wordt met name gevoerd rondom tropische bossen. Daarom is de nadruk ten aanzien van de aantoonbare legale herkomst in deze studie op de productgroep gezaagd tropisch hardhout gelegd. Van het totale in 2008 in Nederland verbruikte volume gezaagd tropisch hardhout was 150.000 m³ rhy (20%) voorzien van een

46% van het naaldhout is voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer (foto Mark van Benthem, Probos)

legaliteitsverklaring (TLTV, OLB en VLO/VLC) of certificaat voor duurzaam bosbeheer dat de status van legaal kent binnen het duurzaam inkoopbeleid (MTCS) ten tijde van de studie. Van dit volume voldoet 71% aan de criteria (in 2008 MTCS en TLTV) die de Nederlandse overheid in haar inkoopbeleid stelt ten aanzien van legaliteit.

Gecertificeerd papier en karton

Naast het aandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout, is ook het aandeel papier in beeld gebracht. Hierbij is onderscheid

Tabel 3
Gecertificeerd hout binnen de Nederlandse bouw en GWW in 2008 (in m³ rhy)

Productgroep	Totale volume	Volume gecertificeerd	Aandeel gecertificeerd
Gezaagd naaldhout	1.321.000	1.055.000	80%
Gezaagd loofhout	511.000	121.000	24%
Plaatmateriaal	1.164.000	423.000	36%
Totaal	2.996.000	1.599.000	53%

gemaakt tussen de herkomst van de grondstof voor de Nederlandse papier- en kartonproductie en de import van papier en karton door de handel. 38% van de cellulose die in Nederland wordt ingezet voor de productie van papier en karton was in 2008 voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Met behulp van deze cellulose en oud papier hebben de Nederlandse producenten van papier en karton 898.000 ton gecertificeerd papier geproduceerd. Dat is 30% van de Nederlandse papier- en kartonproductie. Van dit volume is 20% op de Nederlandse markt gebracht.

Het op de Nederlandse markt beschikbare volume gecertificeerd papier bestaat uit het in Nederland geproduceerde volume en een volume dat wordt geïmporteerd door CoC gecertificeerde bedrijven. De Nederlandse CoC gecertificeerde bedrijven hebben in 2008 53.000 ton FSC en PEFC gecertificeerd papier op de Nederlandse markt gebracht. In totaal was er in 2008 een volume van 236.000 ton gecertificeerd papier en karton op de Nederlandse markt beschikbaar (tabel 4). Dit komt overeen met 6% van het totale Nederlandse verbruik (ca. 4 miljoen ton) van papier en karton. Dit is een flinke toename ten opzichte van 2005 toen het marktaandeel minder dan 0,1% bedroeg, maar desalniettemin nog een laag aandeel.

*Tabel 4
Volumes en marktaandelen gecertificeerd papier en karton in 2008
(in ton en %)*

FSC	110.000	2,8%
PEFC	126.000	3,2%
Totaal	236.000	6%

Prognose voor 2011

Door te kijken naar de ontwikkeling van het aandeel gecertificeerd hout binnen het door de VVNH leden geïmporteerde volume in de periode 2006-2009 en aangevuld met door de respondenten uitgesproken verwachtingen, is het mogelijk een inschatting te maken van het te verwachten marktaandeel in 2011. Probos schat in dat het marktaandeel van gecertificeerd gezaagd hout en plaatmateriaal in 2011 43% zal bedragen. Voor het bereiken van deze groei moet het volume gecertificeerd hout op de Nederlandse markt, bij een gelijkblijvende consumptie, jaarlijks met 10% toenemen. De groei zal in vergelijking met de voorgaande periode van drie jaar naar verwachting minder snel verlopen. De groei moet voornamelijk komen van gezaagd tropisch- en gematigd hardhout en plaatmateriaal. In vergelijking met het gezaagd naaldhout, dat in de afgelopen periode het grootste aandeel had in de groei van het marktaandeel, zal het meer inspanning vergen om de volumes gecertificeerd hout in de andere drie productgroepen toe te laten nemen.

Verwacht wordt dat de Nederlandse producenten van houten verpakkingen op korte termijn over zullen gaan tot het verwerken van gecertificeerd hout. Indien dat het geval is, dan kan het marktaandeel nog verder stijgen en komt wellicht het doel van 50% van de Nederlandse overheid in 2011 dichterbij. Het aandeel gecertificeerd papier en karton op de Nederlandse markt zal volgens de producenten en importeurs van papier en karton in 2011 zijn toegenomen tot 9%.

Conclusie

De resultaten uit deze studie laten zien dat er een grote stap is gezet ten opzichte van de nulmeting in 2006, maar dit betekent niet dat we achterover kunnen leunen. Een groot deel van het laaghangende fruit (gezaagd naaldhout) is geplukt. Om de rest van het fruit (m.n. gezaagd tropisch hardhout en (tropisch) plaatmateriaal) te pakken te krijgen, zijn grotere inspanningen nodig. Na de volgende ronde van deze monitoring in 2012 kan worden gezien of de huidige inspanningen voldoende zijn om wederom een groei van het marktaandeel met 20% mogelijk te maken.

*Jan Oldenburger
Annemieke Winterink
Nico Leek*

Het rapport met alle resultaten is te downloaden via: www.probos.nl.

Het aandeel gecertificeerd tropisch hardhout is bijna verdubbeld t.o.v. 2005 (foto Mark van Benthem, Probos)